

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

75. Supposita opinione probabili, quod in Sabbatho Sancto poßit à quolibet
Sacerdote, secluso scandalo, in aliquo Sacello dici Missa priuata, quæritur
an dicenda sit Missa Resurrectionis cum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Atque de SS Euchar. Sacr. Ref. LXXIV. &c. 39

parte de los Doctores concuerdan, que seria pecado mortal dexar de oyr Misa; porque en tal caso, como dice bien Marchino num. 8. concurren dos cosas, dia de fiesta, y sacrificio que se celebra, y assi para que puedan los fieles cumplir con este precepto, dan lugar los señores Obispos para que en cada Iglesia se digan dos Misas rezadas: assi lo ordenó el señor Arzobispo de Zaragoza, el año de 1639, que cazo en este dia San Jorge, fiesta colenda en esta Ciudad, y yo fui uno de los que la dixeron en esta casa.]

12. Et Cardinal Lugo vbi sup. n. 20. toma el Cielo con las manos contra los que tienen por opinion, que no se puede celebrar en este dia, y no obstante este sentir dizen que si cas fiesta en el, puede dar licencia el Obispo para que se digan algunas Misas rezadas, porque el Pueblo pueda cumplir con el precepto: parecele a este Autor, que no hablan consequenter, porque se está prohibido por la Iglesia, mal puede dar licencia el Obispo, pero quando tenga esto absurdo, en opinion de estos Autores, en la mueltra que afirmamos, que con cosa se puede decir, ningun absurdo se sigue. Ita ille, cui addit Leandrum de *Sacram.* tom. 2. tr. 8. dif. 5. q. 25. vbi sic sit; De facto anno 1606. occurrente festo Annunciationis in Sabbatho Sancto, plures Missae celebratae sunt in Tolerata dicecisi, quam ego etiam tali die in hoc nostro Complutensi Collegio celebriau. Hec Leander. Quia quidem omnes a fortiori procedunt, si festum Annunciationis incideret in Feria V. Nam ut optimè obseruat Emin. Card. Lugo, & omnes Doctores citati, vbi sup. nullus Canon in iure prohibet, ne dicta die Missa celebrarentur, ut prohibetur pro dicti Sabbathi Sancti; & tamen hoc non obstante, satis probabili plures Doctores ut visum est docent per constitutinam Canonem prohibentem celebrare Sabbatho Sancto fuisse abrogatum: Et ideo si festum Annunciationis in illud incideret plures Missas dicendas esse, ut fideles precepto satisfacerent, ut factum fuit in Hispania anno 1606. & anno 1639. ergo a fortiori dicendum est in casu nostro in die Feria V. maxime accedente licentia, & ordinatione Episcoporum. Vide præter DD. citatos Ioan. de Gárcia in *Elogio summarium p. 2. tr. 1. sec. 5. dif. 2. §. circa recitationem.* Possentium in recollect. qq. Moral. verb. *Missa*, c. 1. n. 19. Elcobar in *Theol. moral. tr. 1. exam. 11. c. 4. n. 49.*

13. Verum difficultas est, quænam Missa eo die dicenda sit. Respondeo non esse dicendam Missam de Annunciatione, quia Missa, & officium dictæ diei transferunt post tempus Paschale, sed dicenda erit Missa diei currentis: nam licet aliqui Doctores assertant in casu quo festum Annunciationis incideret in Sabbathum Sanctum, dicendam esse Missam de B. Virgine, & non Missam Resurrectionis; hoc ipsi dixerunt, quia Missa Resurrectionis non habet Introitum; sed in nostro cau Missa feria V. non careret Introitum: ergo illa dicenda erit, & non de Beata Virg.

RESOL. LXXIV.

An si Festum Annunciationis veniat in die Sabbathi maioris Hebdomadae, sint in illa die celebranda plures Missae in Ecclesiis? Et quænam Missa dicenda fit in illa die? Ex p. 2. tr. 14. Ref. 21.

§. 1. **H**oc dubium potest in praxi saepius contingere; & ego puto utramque opinionem, nempe affirmatiæ, & negatiuam esse probabilem. Negatiuam docuit Villalobos in sum. p. 1. tr. 8. dub. 20. n. 4. & quia Codex Iuris est, ponam eius ver-

ba. [El año de 1606, que cayo la Annunciaciæ en Sabado consulto el Obispo de Salamanca letrados para este caso, y resolvieron, que non se dicesse, y lo mismo fue en Valladolid adonde estaba a la sazon la Corte, y no sabemos que en parte ninguna se aya hecho lo contrario.]

2. Sed contrariam docuit doctissimus Ledesma in *summam tom. 1. de sacra, Eucharist. cap. 19. concl. 5.* Fernandez in *exam. Theol. mor. p. 3. cap. 5. §. 5. n. 2.* Sylvius in 3. p. 9. 83. art. 2. noster Molanus in *summam tom. 1. tract. 3. cap. 17. n. 41.* & nouissimè Ioan. de la Crux in *direct. conf. p. 2. in sacr. Missæ. g. 2. dub. 2. concl. 1.* vbi Anno 1617. occurrente festo Annunciationis in Sabbatho Sancto plures Missæ celebratae sunt in singulis Ecclesiæ Toletanae Diocesis.

3. Si petas verò quænam Missa dicenda sit in illa die. Respondit Ledesma vbi supra, vel Missa B. Virginis, vel Missa ordinaria illius dies, cum introitu tam Missa Resurrectionis sequentis diei. Rationes verò pro parte negatiuæ huius dubij, inuenies apud Vasquez in 3. part. tom. 3. q. 83. art. 3. disp. 12. 33. c. 2. n. 23. Pro parte vero affirmativa apud Suarez etiam in 3. p. tom. 3. dif. p. 80. sec. 2. ver. tercias dies. Vide etiam Pictorius in 4. tom. 1. dif. 13. q. 2. art. 2. Ego autem consulerem sententiam affirmatiæ. Vide etiam circa praesentem questionem, Gauant. in comment. ad Rubr. *Missal. tom. 1. part. 4. tit. 10. n. 43.*

RESOL. LXXV.

Supposita opinione probabili, quod in Sabbatho Sancto possit à quolibet Sacerdote, scilicet in scandalo, in aliquo Sacelli dici Missa priuata, queritur, an dicenda sit Missa Resurrectionis cum vesperis? Et discutuntur omnes difficultates, qua contingere possunt in predicto casu circa Introitum, Proprietatæ, Credo, & alia, etiam si Festum Annunciationis inciderit in dicta die.

Et docetur, quod si in Sabbatho Sancto inciderit Festum Annunciationis, & quis audierit Missam dicti Sabbathi, ut satisfaciat precepto, tenetur audire vesperas, secus autem peccauit saltem venialiter. Ex p. 1. tr. 8. & Miss. 8. Ref. 66.

§. 1. **A**libi satis probauit contra Vasquez, Casstrum Palauum, Saufay, Azorium, quibus addit Jordanum tom. 1. lib. 4. tit. 1. n. 111. non esse peccatum secluso omni scandalo in Sabbatho Sancto celebrare, & dicere Missam Resurrectionis.

2. Stando igitur in hac sententia, & quod Missa priuata in illa die dicenda sit de Resurrectione, difficultas est, an dicenda sit ut Missa solemnis, videlicet cum vesperis? Causa est curiosus, practicabilis, & à pluribus non pertractatus. Itaque negatiuam sententiam docet noster P. Castald. in *Carmen. lib. 3. sec. 18. cap. 7. num. 2.* vbi sic sit; Cum enim haec Missa non habeat Introitum, facta contritione, in qua dicitur Psalm. *Iudica me Deus*, immediate à Kyrie eleison incepit Missa; in qua non dicitur Credo, neque Offertorium, & in Praefatione dicitur, *Te quidem Domine omni tempore, sed in hac potissimum nocte.* Infra actionem. Communicantes, & noctem Sacratissimam celebrantes, cum hanc igitur, propria, Agnus Dei non dicitur, & loco post communionem dicitur Antiphona *Vespera autem Sabbathi*, sine Psalmo, postquam dicitur oratio *Spiritu nobis, &c.* & ita Missa est cum duplice *Alleluia*; Ita ille.

3. Verum ego adhaereo sententiæ affirmatiæ, nempe in Sabbatho Sancto dici posse Missam priuatam, ut dicitur Missa solemnis cum Vesperis; Unde licet

D 2 Gauant.

Si non audit Vesperas, nam relinquit audire patrem Missæ.

8. Nota verò quod post hac scripta Eminentissimum D. meum Cardinalem Lugo audiui, ut magis clara mens eius mihi innoteferetur, & inueni illam nostra sententia adhucere, & illam in praxim deduxisse: nam quoties celebrauit Missam priuatam in Sabbatho Sancto, recitauit illam cum Vespere, & testatus est sic etiam fecisse plures Parres inclite Societas Iesu, & ita obseruari in Hispania. Et hoc anno 1654. in Ecclesia Sancte Marthæ, in qua omnes Sacerdotes in illam confluente dicunt Missam in Sabbatho Sancto, hoc anno, inquam, Capellani instabunt Missas dicendas est cum Vespere, & ita scilicet aliquos Sacerdotes fecisse. Et hanc sententiam mouimus tenet Bartholomaeus Corstius in Praxi Sacrum Rituum p. 2. tract. 1. cap. 8. n. 25. in fine fol. 88. & Claudius Arnaud in Epitome Sacrorum Rituum tract. 1. p. 4. tit. 10. n. 28. fol. 246.

9. Vnde ex his omnibus licet Gauantus ebi. p. 2. praef. aferat hoc dubium esse magis fugendum, quam probandum; ego tamen satius probabilitatem firmo, Missam priuatam in die Sabbathi Sancti esse recitandam cum Vespere, & idem non adhuc nostro Castaldi, qui etiam ab ipso dissentior dum alteri est. R. B. primum. i. vt dicta Missa non antecepit celebretur, videlicet in Ecclesiis incipiunt, vel saltem incipere probanter possint officia Paschalia: nam licet hanc opinionem Castrus Palauus & alij tenerunt, nulli impo. placet posse dici summo mane: Ita docet Dicillo in de Sacramentis tom. i. tract. 5. disput. 2. dub. 1. num. 3. quia nihil est quod cogat in contrarium & plenius ita haberet, teste Cardinalis de Lugo loco cit. 2. 3. Idem docet Leander de Sacram. tom. 2. tract. 8. disp. 1. quæst. 28. Hurtadus disp. 4. de sacrif. Miss. diff. 9. in finem Hieronym. Gatzias in summ. tract. 3. difficult. 2. dub. 4. punct. 3. num. 17. cum aliis, & hic Romana Ecclesia Sancte Marthæ in die Sabbathi Sancti summa mane Sacerdotes incipiunt celebrare Missas priuatatas. Ergo, &c.

10. Et tandem hic quaro, an si aliquis Sacerdos vellet in Sabbatho Sancto dicere Missam priuatam, posset dicere aliam Missam extra Missam cedentem illius dici. Et affirmatiuè me citato tenerit Leander supra q. 17. vbi sic ait: Qui autem voluerit Missam priuatam in Sabbatho Sancto celebrare, poterit dicere Missam ordinariam illius dici, aut cum introitu Missæ diei Resurrectionis, vel incipièdo à Kyrie eleison, finita confessione, ut dicit Gauantus, aut Missam Sancti in illa die concurrentis, aut virtutum Virginis. Ita ille. Cui adducit me etiam citato Hermanni Busembaum in Theol. Mor. l. 6. tract. 3. c. 2. dub. 2. & me citato Caspensem in curs. Theol. tom. 2. tract. 3. diff. 3. dub. 4. punct. 3. num. 17. cum aliis, & hic Romana Ecclesia Sancte Marthæ in die Sabbathi Sancti summa mane Sacerdotes incipiunt celebrare Missas priuatatas. Ergo, &c.

6. Itaque affero quod si vesperæ illius diei dicentur ab aliquo summo mane extra Missam, tunc tamen ea recitatio indecens appareret; Sed quando dicuntur cum Missa, ut eius pars, nullam indecentiam contineat dicendum est, cum in tali casu vesperæ, ut eius pars, induuantur natura & priuilegio Missæ: ergo, &c.

7. Vnde ex his infero, quod si in Sabbathum Sanctum incideret festum Annunciationis, & quis audiret Missam dicti Sabbathi, ut satisfacceret præcepto, quando Sacerdos recitaret in Missa Vespere, si ipse tum extra Ecclesiam egredieretur, vel voluntarie distraheretur, peccatum veniale committere dicendum erit. Probatur, nam vesperæ in illa die sunt pars Missæ: sed in illa die propriæ festum Annunciationis quis tenetur audire missam: ergo peccat venialiter

cet Trullench. de Sacram. lib. 3. cap. 8. dub. 9. num. 20.

Idem docet Escobar in Theologia Morali p. 1. vñ. 2. m. 2. edidio tract. 1. Exam. 11. cap. 4. num. 49. Hurtadus

disp. 4. de Sacrific. Miss. diff. 9. & alij. Sed ego modo figo pedes, & fitimenter affero ut tali die non esse

celebrandam aliam Missam quam Resurrectionis,

modo quo supra dictum est, & ita docet Dicillo

de Sacr. tom. 1. tr. 5. disp. 4. dub. 2. n. 37. & alij. nam cum

Missæ & officium illius diei sit ritu duplice, ritebili

Missalis magis conformis & consonans est non

dicere Missam votuum, quam in duplicitibus ad-

tunt non esse dicendam.

11. Dicere Missam Annunciationis, vel alterius

Sancti, si incidat in illum diem, non probbo, cum

tunc non celebretur, sed transferatur illud festum.

Dicere Missam cum introitu sequentiis diei Domini

nisi

Atque de SS Euchar. Sacr. Ref. LXXVI. &c. 41

sic Resurrectionis, non mihi placet; nam esset confundere Missas inter se, & Missa Sabbati Sancti ex institutione non habet introitum.

RESOL. LXXVI.

An licitum sit Regularibus in Festis duplicitibus dicere Missas votivas cum Gloria in excelso Deo? Et an sit licitum Regularibus in Festis duplicitibus Missas votivas Spiritus Sancti, B. Virginis Marie, vel Defunctorum celebrare? Ex p. 11. tr. 2. & Miss. 2. Refol. 3.

Sancto, ita Suarius disp. 83. sct. 3. Reginald. lib. 26. num. 208. Sylvestris verbo Missa. Henriquez lib. 9. cap. 23. n. 5. in Commentario litt. H. vbi plures alios refert, inter quos Sotom., & Medinam, quibus adde Dianam cum multis aliis, quid res fert 2. part. tract. 14. ref. 30. 3. & 32. & 4. part. tract. 4. Miscell. refol. 39. vbi docet id esse reprehensibile, & affert aliquos, qui putant esse mortale contra nonnullos alios, Azot, etiam loco cit. dicit esse dubiam questionem, quando si fine aliqua rationabili causa, & probabiliter putat esse peccatum mortale. Vnde ut minimum concedatur esse veniale. Haec Dicastillus. Caeuant ergo Sacerdotes praesertim saeculares, imo & Regulares ex doctrina Patris Bruni in festis duplicitibus Missas dicere, quia etiam Regulares de hoc non habent priuilegium, & vi Rubricarum saltem qui vtuntur Missali Romano, tenentur sub peccato veniali in festo dupliciti, & in Dominicis Missas votivas non celebrare; ergo, &c.

Prima, & terza
tia Ref. cito-
ta in hoc
textu nunc
hanc sequen-
tur, aliae ve-
ro, duæ hic
sunt supra
Refol. 67. &
70.

Sup. hoc pro
Regularibus
lege vers. 2
not. primæ
huius Ref.

RESOL. LXXVII.

Vtrum Sacerdos, qui in diebus Dominicis, vel in aliis festis duplicitibus celebrat aliam Missam votivam v. g. vel de Requie, &c. peccet mortaliter? Ex part. 2. tr. 14. Ref. 30.

§. 1. **R**espondeo negatiuè. Ita Miranda in *Manua- li Prelat.* tom. 1. q. 41. art. 21. concl. 3. Suarez in 3. p. tom. 3. disp. 83. sct. 3. concl. 1. Zanardus in *direct.* Theol. part. 1. de sacram. Euchar. c. 12. q. 14. Hier. Llamas part. 3. *Methodei*, cap. 5. §. 14. & alij; quicquid in contrarium affter Barthol. ab Angelis in *exam. confess.* dial. 5. §. 466. & Angelus ver. *Miss. n. 33. Ratio-* est, quia sicut Sacerdos potest liberè dicere, vel non celebrare Missam, ita etiam & aliam celebrare, & in rigore præceptum dicendi Missam v. g. de Sancto, de feria, &c. non videtur latum sub omni peccati mortali, nisi aliud circumstantia suadeant, & scandalum adsit, & ideo cum Villalobos in *summ. p. 1. tractat. 8. disp. 3. 1. num. 5.* non damnarem reum peccati mortalis, Sacerdotem illum, qui in diebus festiūis Apostolorum Virginis, & Domini nostri, diceret aliam Missam.

Sup. hoc le-
ge doctrina-
Re. præteri-
ta, signan-
ter ad me-
diūm, à vers.
Sed displi-
cer. & in to.
4. tr. 1. Ref.
41. §. vlt.
post mediū.
vers. vbi do-
cer.

RESOL. LXXVIII.

An Sacerdos obligatus dicere Missa D. Gregorij tenet a tur illas dicere sine interruptione, & omnes de Requie? Ex p. 2. tr. 14. Ref. 32.

§. 1. **R**espondeo negatiuè, & præter DD. quos citat, & sequitur Bonacina de *Sacrament.* disp. 4. quaf. vlt. pml. 7. §. 3. n. 6. & 7. tenet hanc sententiam Homobonus de Bonis in *examine Ecl. p. 1. tract. 4. cap. 14. q. 127.* Quod non tenetur dicere Missas de Requie, patet ex dictis superiori resolutione. Quod verò possit illas cum interruptione celebrare, patet. Nam Missatum obligationes, licet ad locum relata interruptionem non admittant, ramen ad Sacerdotis personam relata ciuili modo, & moraliter intelliguntur, ut salua honestate, ac devotione Sacerdotis quantum fieri potest, magis continuè celebrantur. Vide etiam Beiam p. 1. cap. 24. Sed post hæc scripita inueni Gauantum in *comment. ad Rubric. Missal.* tom. 1. p. 1. tit. 5. lit. D. contrarium docere, nempe valere quidem supradictas Missas si discontinuentur, sed non ut eas quas instituit S. Gregorius: sed tu

D 3 tene

Sup. hoc le-
ge Relatio-
ne sc. pos-
tulat la-
bi in Ecl. &
pro parte in
tom. 4. tr. 1.
et alij.
Sic post-
ulat, ref.
vbi inde-
re, & in finem
huius Ref.

Tom. II.